

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΕΡΠΑΝΟΥ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

1. "Από θαυμασμό και απορία οι άνθρωποι και τώρα και παλιά άρχισαν να φιλοσοφούν πρωταρχικά. Θαύμαζαν τα παράδοξα φαινόμενα που παρουσιάζονταν μπροστά τους, έπειτα σιγά σιγά και προοδευτικά απορούσαν και για τα πιο μεγάλα, παραδείγματος χάριν για τις μεταβολές της σελήνης, για τα φαινόμενα του ήλιου και των άστρων και για τη γένεση των πάντων. Όποιος όμως θαυμάζει και απορεί, έχει την ιδέα πως βρίσκεται σε άγνοια (γι' αυτό και όποιος αγαπά τον μύθο είναι από μια άποψη και φιλόσοφος, γιατί ο μύθος περιλαμβάνει θαυμαστά συμβάντα). Έτσι, μιας και φιλοσόφησαν προσπαθώντας να ξεφύγουν από την άγνοια, είναι φανερό πως φιλοσόφησαν για να μπορούν να κατανοήσουν θεωρητικά τη μορφή των πραγμάτων και όχι για κάποια πρακτική χρήση".

(Αριστοτέλης, Μετά τα Φυσικά, Α 2, 982b12)

Στην αρχή επιστήμη και φιλοσοφία ήταν ενωμένες και με το πέρασμα των αιώνων απέκτησαν σιγά-σιγά την ανεξαρτησία τους από την κοινή φιλοσοφική μήτρα

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

- Φιλοδοξεί να μας εξηγήσει πώς είναι φτιαγμένος ο κόσμος γύρω μας και πώς λειτουργεί
- Υιοθετεί την απρόσωπη οπτική γωνία(ακόμα και αν ερευνά τον ίδιο τον άνθρωπο!!!)
- Πολλαπλασιάζει τις προοπτικές και τις περιοχές της γνώσης → τεμαχίζει και εξειδικεύει τη γνώση
- Αναζητεί γνώσεις

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

- Ενδιαφέρεται για τη **σημασία** που έχει ο κόσμος για εμάς
- Έχει **ΠΑΝΤΑ** υπόψιν της ότι η γνώση έχει αναγκαστικά ένα υποκείμενο : τον άνθρωπο-πρωταγωνιστή
- Πασχίζει να συσχετίσει το κάθε τι με όλα τα υπόλοιπα και να συγκεντρώσει το σύνολο των γνώσεων σ'ένα κοινό θεωρητικό πλαίσιο
- Θέλει να μάθει τη **σημασία** που έχουν για εμάς οι γνώσεις στο σύνολό τους **ΚΑΙ** αν είναι πραγματικές γνώσεις ή μεταμφιεσμένη άγνοια

Η φιλοσοφία συνηθίζει να προβληματίζεται για ζητήματα που οι επιστήμονες θεωρούν δεδομένα ή προφανή

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

1. Ο προβληματισμός του ανθρώπου σχετικά με τον κόσμο και τη ζωή είναι παλιός όσο και η ανθρωπότητα. Συμβατική αρχή της φιλοσοφίας το 585π.Χ(ο Θαλής ο Μιλήσιος προέβλεψε μια έκλειψη).
2. Η γέννηση της φιλοσοφίας οφείλεται στη γέννηση της πόλης (μορφή κοινωνικοπολιτικής οργάνωσης που χαρακτηρίζει την κλασική Ελλάδα).Γιατί; Οι κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού απαιτούν τα ίδια εργαλεία και τις ίδιες στρατηγικές που χρησιμοποιεί ο φιλόσοφος στο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ.

«ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΙΔΙΑΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ»

ΖΑΝ ΠΙΕΡ ΒΕΡΝΑΝ

3. Ελεύθερος χρόνος. Στην Ελλάδα δεν φιλοσοφούν οι δούλοι αλλά τα αφεντικά και ως ένα βαθμό το κάνουν γιατί μπορούν να έχουν δούλους

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

- **ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ: 585-463π.Χ (μηδικά- δήλια συμμαχία - δημοκρατία)**
Κοινωνικοπολιτική μονάδα η αρχέγονη <<πόλη>>. Τον 6^ο αι. εμφανίζονται στις αποικίες της Μ.Ασίας και Σικελίας οι πρώτοι Έλληνες στοχαστές: οι Προσωκρατικοί.
Στόχος: ορθολογική εξήγηση του κόσμου με βάση τη θεμελιώδη έννοια της φύσεως.
Αντικείμενο: η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΦΥΣΙΣ (σήμερα θα το παραλληλίζαμε με την έννοια φύση ή Είναι)
ΣΧΟΛΕΣ: ΙΩΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ (Θαλής, Αναξίμανδρος, Αναξίμενης από τη Μίλητο, Ξενοφάνης από τον Κολοφώνα, Ηράκλειτος από την Έφεσο)
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ ΣΧΟΛΗ (Πυθαγόρας από τη Σάμο, Εμπεδοκλής από τον Ακράγαντα, Φιλόλαος από τον Κρότωνα)
ΕΛΕΑΤΕΣ (Παρμενίδης και Ζήνωνας από την Ελέα)
ΑΤΟΜΙΚΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ (Λεύκιππος από τη Μίλητο, Δημόκριτος από τα Άβδηρα

- **ΣΩΚΡΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΟΦΙΣΤΕΣ: 463-399 π.Χ (Χρυσός αιών- Περικλής- Πελοπόννησος πόλεμος- Τριάκοντα τύραννοι- Παλινόρθωση της Δημοκρατίας)**
Πολιτική, στρατιωτική, πνευματική και καλλιτεχνική κυριαρχία της Αθήνας.
Εδώ έρχεται ο Αναξαγόρας. Ακολουθούν ο Πρωταγόρας, ο Πρόδικος και ο Γοργίας (οι περίφημοι σοφιστές). Αν και πασίγνωστες οι συγκρούσεις τους με το Σωκράτη και τον Πλάτωνα, μοιράζονται κοινό έδαφος προβληματισμών για τον άνθρωπο και την αρετή → μεγάλη σημασία στην παιδεία.

Κέντρο βάρους της προσωκρατικής φιλοσοφίας είναι το κοσμολογικό

Κέντρο βάρους του Σωκράτη και των σοφιστών είναι το ανθρωπολογικό

<<ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕ ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕ
ΧΩΡΙΣ ΥΠΕΡΒΟΛΗ>>

ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

- **ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΛΑΤΩΝΑ-ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ 399 π.Χ (Θάνατος Σωκράτη)-322 π.Χ (Θάνατος Αριστοτέλη) [κατάρρευση Αθηναϊκής ηγεμονίας- αδιάκοπες συγκρούσεις μεταξύ ελληνικών πόλεων- κρίση της <<πόλεως>>]**

Επιτυχίες στον επιστημονικό τομέα:

1. **Εύδοξος ο Κνίδιος:** παρατηρήσεις που επιτρέπουν την ανακάλυψη της επικυκλοειδούς κίνησης των πλανητών.
2. **Ηρακλείδης ο Ποντικός:** ο πρώτος που είπε ότι η Γή περιστρέφεται γύρω από τον άξονά της
3. **Ευκλείδης:** Σημαντικές εξελίξεις στα μαθηματικά με το έργο του << Στοιχεία>>
4. **Ισοκράτης:** Σημαντική εξέλιξη στη ρητορική
5. **Ίδρυση Ακαδημίας του Πλάτωνα και Λυκείου του Αριστοτέλη** (Συστηματοποίηση της γνώσης)

Η περίοδος χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη σχέση φιλοσοφίας και πολιτικής. Στην Ακαδημία φιλοσοφική γνώση και πολιτική αρετή συμπλέκονται και ο φιλόσοφος δεν διακρίνεται σε τίποτα από τον πολιτικό. Η κρίση της πόλης υποχρεώνει τους φιλοσόφους να προτείνουν λύσεις.

HEGEL<< Η πολιτεία του Πλάτωνα, που θεωρείται χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός κενού ιδανικού, στην ουσία δεν περιέγραψε τίποτα παραπάνω από τη φύση της ηθικής πραγματικότητας των Ελλήνων>>

Από την άλλη ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι ο φιλόσοφος πρέπει να διαμορφώνει και να καθοδηγεί τον πολιτικό και όχι να είναι ο ίδιος πολιτικός.

- **ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 322 π.Χ(Θάνατος Μ. Αλεξάνδρου)- τέλη 1^{ου} αι. π.Χ (Ρωμαϊκή επικυριαρχία)**

Ο Ελληνικός πολιτισμός επεκτείνεται μέχρι την Ινδία. Δημιουργούνται μεγάλα βασίλεια με πρωτεύουσες την Πέλλα, την Αλεξάνδρεια και την Αντιόχεια. Παρ'όλο που τοπικά η <<πόλις>> δεν εξαφανίζεται, όμως χάνει μεγάλο μέρος της δύναμής της σε σύγκριση με τις τεράστιες συσσωματώσεις λαών που σφραγίζουν το άτομο με πολύ ιδιαίτερο τρόπο.

Τεράστια ανάπτυξη επιστήμης και τεχνικής. Κέντρο πολιτισμού: η Αλεξάνδρεια. Στο μουσείο της εργάζονται ο **Αρχιμήδης** και ο **Αρίσταρχος** (Ίσως ο πρώτος που παρουσίασε με σαφήνεια το ηλιοκεντρικό πλανητικό σύστημα.

Αθήνα: Υπάρχουν πλέον τέσσερις σχολές:

Ακαδημία του Πλάτωνα

Λύκειο του Αριστοτέλη

Κήπος του Επίκουρου(Επικούρειοι)

Στοά του Ζήνωνα(Στωικοί)

Βασικές τάσεις της εποχής ο Κυνισμός και ο Σκεπτικισμός.

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ.

Ως ενιαία παγκόσμια αρχή θεωρεί τη φωτιά.

Κατά τον Ηράκλειτο: Το Ένα, το μοναδικά σοφό είναι αυτό που δίνει ενότητα και συνοχή στα πάντα: είναι ο ΛΟΓΟΣ.

Πώς μπορεί να γίνει αντιληπτός; Οι αισθήσεις δεν είναι αρκετές. Η θρησκευτική πρακτική των ειδώλων δεν προσφέρει σοφία. Ο <<λόγος>> του Ηρακλείτου είναι η ρυθμιστική αρχή του σύμπαντος. Συνθέτει τα πράγματα, ΕΙΝΑΙ όλα τα πράγματα.

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ

Πράγματα φαινομενικά αντίθετα μεταξύ τους συνυπάρχουν στην πραγματικότητα αρμονικά. Η ισορροπία προκύπτει από την αρμονία(παράδειγμα του τόξου).

<< Ο πόλεμος είναι πατέρας πάντων>>

<<Κανείς δεν μπορεί να μπει στο ίδιο ποτάμι δύο φορές>>

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ.

Διερευνά το ΕΙΝΑΙ, την ίδια την ύπαρξη της πραγματικότητας(τι είναι και αν όντως υπάρχει)

Αποδίδει στο ΕΙΝΑΙ εννέα ιδιότητες:

Είναι αγέννητο, άφθαρτο, συνολικό, μοναδικό, αμετακίνητο, πλήρες, ενιαίο, ένα και συνεχές.

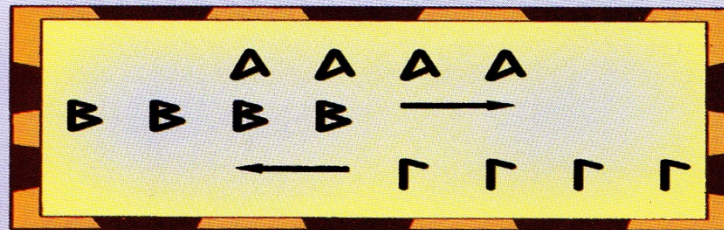

ΖΗΝΩΝ

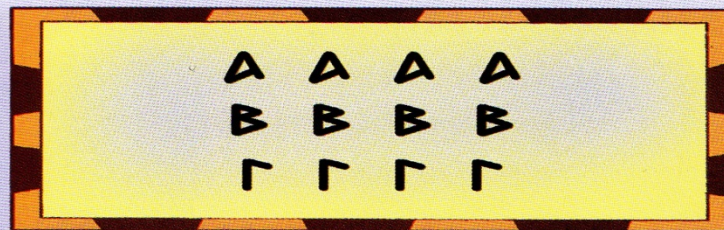
Επιχειρηματολογεί κατά της πολλαπλότητας και της κίνησης(επιχειρήματα των αντιπάλων του δασκάλου του Παρμενίδη). Είναι τα γνωστά παράδοξα του Ζήνωνα

Το στάδιο

Το τελευταίο παράδοξο του Ζήνωνα σχετικά με την κίνηση είναι το λεγόμενο «στάδιο». Μέσα στον αγωνιστικό χώρο υπάρχουν τρεις σειρές σωμάτων του ίδιου μεγέθους, αλλά τοποθετημένες με τον εξής τρόπο:

Τα σώματα Α είναι ακίνητα. Τα σώματα Β κινούνται προς τα δεξιά με την ίδια ταχύτητα με την οποία κινούνται τα σώματα Γ προς τα αριστερά, μέχρι να συμπίσουν οι τρεις γραμμές όπως φαίνεται στο επόμενο σχήμα:

Το σώμα Β, που βρίσκεται στη δεξιά άκρη της γραμμής, έχει διατρέξει την απόσταση δύο σωμάτων Α κατά τον ίδιο χρόνο που διέτρεξε την απόσταση τεσσάρων σωμάτων Γ. Όμως τα σώματα Α και τα σώματα Β έχουν το ίδιο μέγεθος. Συνεπώς, ή το σώμα Β διέτρεξε την ίδια απόσταση στον ίδιο χρόνο, στον οποίο διέτρεξε το διπλάσιο αυτής της απόστασης, ή ο μισός χρόνος ισούται με το διπλάσιο του εαυτού του. Τα δύο αυτά πράγματα είναι εξίσου αντιφατικά· αυτό είναι το συμπέρασμα του τέταρτου παραδόξου κατά της κίνησης.

ΣΟΦΙΣΤΕΣ

Έχουν τρία ενδιαφέροντα: την εξέλιξη της αρετής, τον τομέα της γλώσσας και τη διδασκαλία. Ο Γοργίας γράφει την πραγματεία << Περί του μη Όντος>> καταρρίπτοντας τις θέσεις του Παρμενίδη.

Είναι τρεις οι βασικές προτάσεις αυτού του έργου: «Πρώτα-πρώτα, το ότι τίποτε δεν υπάρχει· έπειτα, ότι ακόμα κι αν υπάρχει, ο άνθρωπος δεν μπορεί να το συλλάβει· και τέλος, ότι ακόμα κι αν μπορέσει να το συλλάβει, δεν μπορεί ούτε να το διατυπώσει ούτε να το εξηγήσει στους άλλους». Αν θυμηθούμε το απόσπασμα του Παρμενίδη («πρέπει να λέμε και να σκεφτόμαστε μόνο αυτά που όντως υπάρχουν»), ο Γοργίας φαίνεται να απορρίπτει μία προς μία όλες τις θέσεις του Παρμενίδη.

ΤΟ ΟΝ ΕΙΝΑΙ.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΚΕΦΤΟΜΑΣΤΕ
ΤΟ ΟΝΤΟΣ ΟΝ.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΙΛΑΜΕ ΜΟΝΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ.

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ.

ΕΑΝ ΚΑΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ, ΔΕΝ
ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΤΟ
ΣΥΛΛΑΒΟΥΜΕ.

ΕΑΝ ΚΑΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΑΝΤΙΛΗΠΤΟ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ
ΝΑ ΔΙΑΤΥΠΩΘΕΙ.

ΓΟΡΓΙΑΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

Ασχολείται με τη διερεύνηση των συνειδήσεων και τον εξαγνισμό του πνεύματος.

Μέθοδος: << γνώθι σ'αυτόν>>. Η Σωκρατική μέθοδος αναλύεται σε δύο στάδια:

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Αμφισβήτηση- ανασκευή

Αμφισβητώντας τη γνώση των συνομιλητών αποκάλυπτε τα σφάλματα και τις αντιφάσεις

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ

Μαιευτική

Ο δάσκαλος μαθαίνει το μαθητή να λύνει μόνος τα προβλήματα

Η διδασκαλία του Σωκράτη είναι περισσότερο πρακτική παρά θεωρητική. Επιστήμη και αρετή ταυτίζονται και η γνώση είναι πάντα σοφία. << Ουδείς εκών κακός>>: Ταυτίζει τη σοφία με την αρετή και την αμαρτία με την άγνοια. Γι'αυτό και ο εξαγνισμός του πνεύματος είναι ταυτόχρονα **ΚΑΙ ΗΘΙΚΟΣ**.

ΠΛΑΤΩΝΑΣ

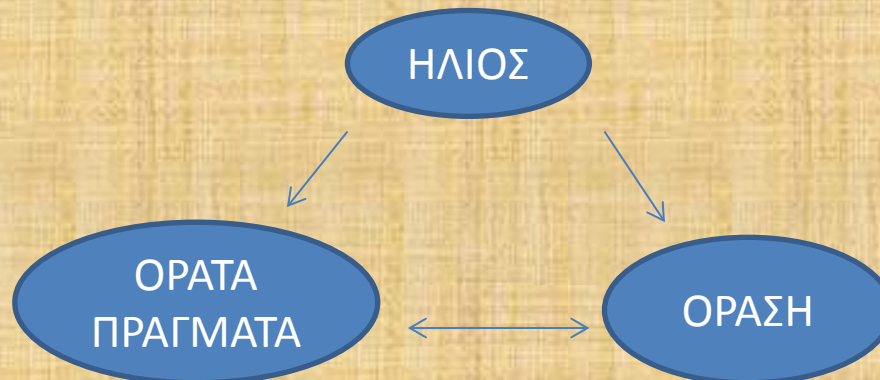
Μαθητής του Σωκράτη. Ιδρύει την Ακαδημία.

<<Μηδείς αγεωμέτρητος εισίτω μου την θύραν>> η εκπαίδευση **ΑΡΧΙΖΕΙ** με γεωμετρία και μαθηματικά όχι για τις πρακτικές τους εφαρμογές αλλά για τον εξαγνισμό του πνεύματος μέσω λογικών αναπαραστάσεων. Στη συνέχεια ο μαθητής αφιερώνεται για 5 χρόνια στη σπουδή της Διαλεκτικής (τεχνική διαλόγου).

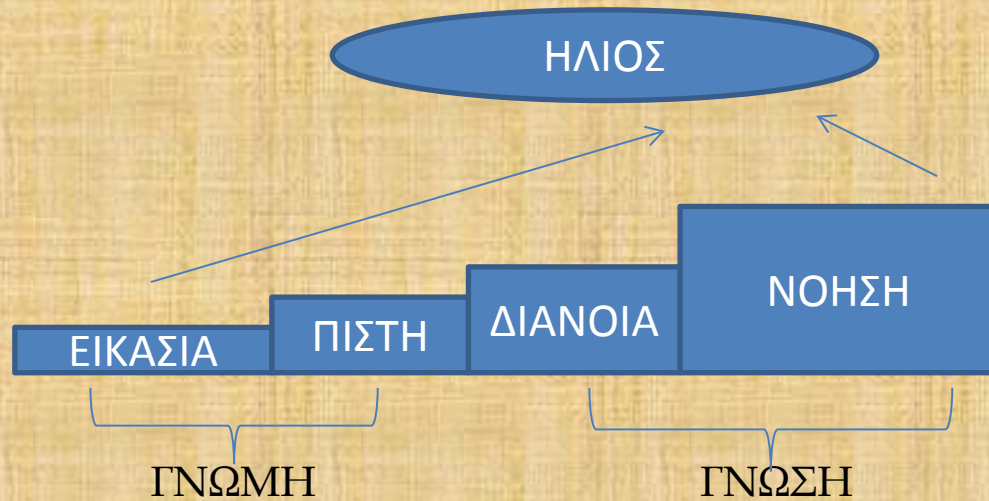
Τα έργα του Πλάτωνα έχουν διαλογική μορφή με πρωταγωνιστή το Σωκράτη. Στόχος τους η διδασκαλία μεθόδων επιχειρηματολογίας. Τους ταξινομούμε σε: πρώιμους, μέσους, ύστερους

ΠΡΩΙΜΟΙ: Αναζητούν κάποιο ορισμό, κάποια καθολική έννοια. Η αναζήτηση γίνεται μέσω ερωταποκρίσεων. Ονομάζονται απορητικοί γιατί θέτουν πρόβλημα που φαινομενικά δεν έχει λύση και ο Σωκράτης δε δίνει κάποια δική του θετική πρόταση.

ΜΕΣΟΙ: Εδώ προτείνεται η αυστηρά φιλοσοφική μεθοδολογία, η διαλεκτική. Διακρίνεται ο αισθητός κόσμος που είναι ο αντιληπτός μέσω των αισθήσεων, μεταβλητός και πολύμορφος, υπόκειται σε αλλαγές και είναι πάντα διαιρετός από τον νοητό που γίνεται αντιληπτός από τον νου, είναι αμετάβλητος και μοναδικός, έχει πάντα την ίδια μορφή και δεν μπορεί να διαιρεθεί. Η **ΙΔΕΑ** είναι αίτιο και εξηγητική αρχή. Οι ιδέες είναι αιώνιες, θεϊκές, αθάνατες, υπάρχουν καθαυτές και εξ' αυτών. Στη πολιτεία συγκρίνει την ιδέα του Αγαθού με τον ήλιο. Η ιδέα δεν πρέπει να συγχέεται ούτε με τα πράγματα ούτε με ανθρώπινη ιδιότητα.

Η διαλεκτική του Πλάτωνα αποτυπώνει τους ξεχωριστούς τρόπους γνώσης.

Σ' αυτή την άκαμπτη εικόνα και στατική εικόνα της γνώσης δίνει κίνηση με την εικόνα του σπηλαιού

ΥΣΤΕΡΟΙ: Θέμα τους η σχέση των αντικειμένων και των ιδεών τους. Δηλ. πώς είναι δυνατόν η ιδέα να είναι << από τον εαυτό της και για τον εαυτό της>> και ταυτόχρονα εξηγητική αρχή. Απάντηση: η σχέση (ο άνθρωπος είναι δίποδο και ορθολογικό ζώο λόγω της τριπλής συμμετοχής του σε τρεις μορφές). Η μορφή είναι μοναδική και πολλαπλή μέσω των σχέσεων της με άλλες μορφές

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

Αυστηρή κριτική κατά της θεωρίας των ιδεών με 5 επιχειρήματα:

1. Το αντικείμενο της επιστήμης είναι κοινό, καθολικό, δεν αποτελεί πρότυπο των πραγμάτων ούτε μπορεί να ξεχωριστεί από αυτά
2. Επιχείρημα ύπαρξης αρνητικών ιδεών
3. Ιδέες για πράγματα που δεν υπάρχουν
4. Αν η ιδέα υπάρχει αφ'εαυτής και δί'εαυτήν δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν ιδέες των σχετικών
5. Το επιχείρημα του τρίτου ανθρώπου (το επιχείρημα αποδεικνύει την ύπαρξη των μορφών αλλά τις πολλαπλασιάζει επ'άπειρον)

Ο Αριστοτέλης ασχολήθηκε με **Θεωρητική φιλοσοφία** (Κατηγορίες, Περί ερμηνείας, Πρώτα και δεύτερα αναλυτικά, Τοπικοί έλεγχοι, Φυσική ακρόαση, Περί ουρανού, Περί γενέσεως και φθοράς, Μετεωρολογικά, Περί ψυχής, Περί ζώων μορίων και Μετά τα φυσικά- εξετάζει πρώτες αρχές τα όντα και τις ιδιότητές τους) και **Πρακτική φιλοσοφία** (Ηθική και Πολιτική)

Καταρρίπτοντας τη Μεταφυσική του Πλάτωνα προτείνει μια νέα: τη θεωρία του Όντος

Η οντότητα κατατάσσεται σε δέκα κατηγορίες με 1^η την ΟΝΤΟΤΗΤΑ αφού αυτή προηγείται

ΟΝΤΟΤΗΤΑ								
Π	Τ	Σ	Π	Π	Θ	Κ	Δ	Π
Ο	Ι	Χ	Ο	Ο	Ε	Α	Ρ	Α
Σ		Ε	Υ	Τ	Σ	Τ	Α	Θ
Ο	Ε	Σ		Ε	Η	Α	Σ	Η
	Ι	Η				Σ	Η	Σ
	Δ					Τ		Η
	Ο					Α		
	Υ					Σ		
	Σ					Η		

Η οντότητα είναι το πρωταρχικό νόημα του ΕΙΝΑΙ. Είναι φορέας ιδιοτήτων, κάτι αυθύπαρκτο και συγκεκριμένο.

ΟΝΤΟΤΗΤΑ είναι πρώτα Η ΜΟΡΦΗ ενός πράγματος και μετά Η ΣΥΝΘΕΣΗ του.

Η θεωρία του αρχίζει από την επαφή με την οντότητα, δηλαδή από τις αισθήσεις.

Οι πέντε αισθήσεις σχετίζονται μεταξύ τους μέσω της << κοινής αίσθησης>>

Από την ευ - αισθησία προκύπτει η φαντασία. Αποδέχεται το καθολικό ως προορισμό της γνώσης

ΚΥΝΙΣΜΟΣ

Ιδρυτής ο Αντισθένης. Σημαντικότερη μορφή ο Διογένης. Ο φιλόσοφος ασκείται ως αθλητής για να μπορεί να κατακτήσει την ελευθερία, τη σοφία, τη δύναμη και την ευτυχία.

ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ

Βασικός εκφραστής ο Πύρρων. Στάση ζωής: αδιαφορία. Το τέλος της αδιαφορίας είναι η απόλυτη ανεξαρτησία και η εσωτερική γαλήνη.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

Κανόνας ζωής: η ηδονή. Δεν νοείται ως ακολασία. Πρόκειται για ενάρετη και γεμάτη περίσκεψη ηδονή. Είναι ένα είδος ιατρικής θεραπευτικής φιλοσοφίας με στόχο την αντιμετώπιση των δεινών του σώματος και της ψυχής.

ΣΤΩΙΚΙΣΜΟΣ

Ιδρυτής Ζήνων ο Κιτιεύς. Διδάσκει ότι τα πράγματα δεν καθορίζονται από τον άνθρωπο αλλά εξαρτώνται από εξωτερικά αίτια, τα οποία συναρτώνται με τρόπο αναγκαίο και αναπόφευκτο. Ο σοφός Στωικός καταλαβαίνει ότι όλα συμβαίνουν κατ'ανάγκην αλλά μέσα στα όρια αυτής της αναγκαιότητας ενεργεί ελεύθερα, σύμφωνα με τη φύση του.

**<< ΜΗΝ ΕΠΙΖΗΤΑΣ ΝΑ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΟΠΩΣ ΕΣΥ ΘΑ
ΗΘΕΛΕΣ, ΑΛΛΑ ΝΑ ΕΠΙΖΗΤΑΣ ΝΑ ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΟΠΩΣ
ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΣΥΜΒΟΥΝ. ΤΟΤΕ ΘΑ ΕΙΣΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ>>**

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ

Από την εποχή του Αριστοτέλη και των άλλων σοφών της αρχαιότητας ως την εποχή μας του Einstein και του Hawking και άλλων κορυφαίων επιστημόνων που προσπαθούν να ερμηνεύσουν τους νόμους λειτουργίας του σύμπαντος πέρασαν 2,500 χρόνια. Η μεγάλη σιωπή του κοσμικού χώρου δεν έχει σπάσει ακόμα.

Ο άνθρωπος ψάχνει να ανακαλύψει τη συμπαντική του ταυτότητα και την καταγωγή του. Ψάχνει να βρει ΠΙΑΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟ ΣΥΜΠΑΝ.

Τη πρώτη ιδέα της <<Αρχής του κόσμου>> διατύπωσε ο Lemaitre το 1927. Η αρχική ιδέα βρίσκεται σπερματικά στον αρχαίο φιλόσοφο Φιλόλαο (5^{ος} αι. π.Χ) ως <<Κεντρικόν θείον πυρ>>

Αν η αρχή του σύμπαντος ονομάζεται Big-bang και το τέλος του Μεγάλη Σύνθλιψη,
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΩΡΑ ΑΦΟΥ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΑΝΤΑ;

Επιδιώκουμε την ενοποίηση των φυσικών θεωριών, να συλλάβουμε δηλαδή το παγκόσμιο κανόνα που κάνει το <<όλον>> δηλαδή ολόκληρο το σύμπαν να υπάρχει.

Η εξίσωση αυτή είναι πέραν των δυνατοτήτων του ανθρώπινου νου, καθότι δεν μπορεί να έχει άμεση εποπτεία.

Για τους αρχαίους Έλληνες << Αρχή του παντός είναι ότι δεν υπάρχει αρχή>>

Δεν υπάρχει <<αιτία αρχής>> αλλά <<αιτία υπάρξεως>> που στηρίζεται σε μια και μοναδική πραγματικότητα: **ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ**

Η αρμονία του κόσμου στηρίζεται σε 4 μεγάλες δυνάμεις: βαρυτική, ηλεκτρομαγνητική και στη κλίμακα του ατομικού πυρήνα ασθενής και ισχυρή πυρηνική δύναμη. Η ποιότητα και η ποσότητα κάθε δύναμης είναι όσο ακριβώς χρειάζεται το σύμπαν για να υπάρχει.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ: Μοναδική πραγματικότητα οι αριθμοί και οι μαθηματικές σχέσεις

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ: << Το μέγιστον πραγματικόν>> είναι η αρχή του κόσμου από το Θεό

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ: Ενιαία αρχή του << ΕΙΝΑΙ>> αφορά το << αγέννητον, ακίνητον, άφθαρτον>>

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ: Δόγμα << Γενική ροή>>

ΠΛΩΤΙΝΟΣ (νεοπλατωνικός): Το ορατό σύμπαν είναι μια μίμηση. Το πραγματικό σύμπαν είναι το νοητό, αυτό που εκπροσωπεί το Ον.

Το Ο είναι ο κύκλος , η σχεδιαστική απεικόνιση του παντός. Το ν ως μαθηματικός όρος ορίζει το άπειρον, αυτό που δε μετράται .και δεν συλλαμβάνεται.

$$\underline{\text{ΑΡΑ}} \text{ } \text{O}\nu = \text{O} + \nu.$$

Οι **προσωκρατικοί** θεμελίωσαν την επιστήμη και την φιλοσοφία προσβλέποντας σε μια ΟΛΙΣΤΙΚΗ προσέγγιση της αλήθειας.

Με τον **Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη** η επιστήμη αρχίζει να αντιδιαστέλλεται προς την φιλοσοφία.

Στην **αναγέννηση** διαχωρίζονται πλήρως.

Έκτοτε η ιστορία των φυσικών επιστημών εκτυλίσσεται παράλληλα με αυτή της φιλοσοφίας και παρουσιάζονται τα ίδια ρεύματα.

Heisenberg: Το φιλοσοφικό περιεχόμενο μιας επιστήμης προστατεύεται μόνο όταν η επιστήμη έχει συνείδηση των ορίων της.

Τα όρια της επιστημονικής γνώσης διακρίνονται σε πρακτικά και θεμελιώδη. Τα πρακτικά είναι προσωρινά ή μόνιμα. Τα θεμελιώδη βαθύτερα και τελείως απροσπέλαστα.

Πρακτικά: Φυσικές θεωρίες, τεχνολογία, οικονομικά όρια, ηθικά και νομικά όρια.

Πρακτικά για πάντα απροσπέλαστα: Φυσικά όρια, ανθρώπινα όρια, όρια στη λογική και μαθηματική δυνατότητα επεξεργασίας και επίλυσης προβλημάτων, κατάκτηση, γλώσσα.

Θεμελιώδη: Απόλυτα όρια που συναντάει η επιστήμη τα οποία δεν πρόκειται να μετακινήσει ποτέ: μαθηματικά, φυσικά όρια, ανθρώπινος εγκέφαλος, αυτοπροσδιορισμός.

Η πνευματική επανάσταση των Μιλησίων προσωκρατικών περί μιας θεμελιώδους αρχής κάτω από τη φαινομενική κοσμική αταξία εμφίλοχώρησε στην επιστημονική σκέψη και έκτοτε είναι κορυφαίος στόχος των φυσικών επιστημών.

Ο **Hawking** θεωρεί ότι η προσπάθεια αυτή θα αποτύχει

Ο αστροφυσικός **Barrow** εντοπίζει γενικούς περιορισμούς που θα καθιστούσαν ανέφικτη την θεωρία των Πάντων.

Ο **Planck** θεμελιωτής της θεωρίας των Κβάντα σημειώνει << Η πλήρης γνώση του πραγματικού κόσμου θα παραμείνει στην πραγματικότητα ανέφικτη>>

Σε τελευταία ανάλυση

**ΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ
ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΟ ΑΠΟ ΤΟ ΗΔΗ ΓΝΩΣΤΟ**